

GLASILO

HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA U MARIBORU

SVIBANJ 2008. - Broj 23 - GODINA IX

Poznati Hrvati u Mariboru
Marko Novosel

Povijest hrvatskih gradova
Čakovec

Bilateralni odnosi
granica koja spaja i razdvaja

Hrvatska
domovina kravate

Uvodna riječ

Drage čitateljice i čitatelji, dragi prijatelji Hrvatskog kulturnog društva!

Prošla su već dva mjeseca i pred nama je novi broj Glasila. Uz aktualne obavijesti o radu Društva, trudimo se pronalaziti zanimljive teme koje biste rado čitali. Pišemo

o Hrvatskoj, njezinoj burnoj povijesti te prirodnim ljepotama, jednako kao i o drugim zanimljivostima koje su njoj i nama na čast i ponos.

U želji da se prilagodimo vašim interesima, voljeli bismo znati jeste li zadovoljni s temama o kojima pišemo. Ujedno se veselimo vašim budućim prijedlozima, odnosno sugestijama, kako bismo zajedno sudjelovali u stvaranju časopisa koji bi odgovarao širem krugu čitalaca.

U sljedećim brojevima namjeravamo sadržaj Glasila upotpuniti kratkim crticama o vama, drage naše članice i članovi, zatim o vašem životu, zanimanju, hobiju, uspjehu u sportu, studiju i radu...ukratko, svim zanimljivostima koje se tiču vas i vaših najbližih. Kako bismo se međusobno upoznali i zbližili, htjeli bismo da se piše upravo o vama. Međutim, postavlja se pitanje: kako doći do tih informacija? Jedini je način preko vas samih, dakle da nam te informacije prosljedite telefonom, šaljete e-mailom ili poštom.

Jedan od naših temeljnih problema leži upravo u neprepoznatljivosti Društva. Mnogi od naših ljudi nisu čak ni upoznati s činjenicom da u Mariboru postoji Hrvatsko kulturno društvo u koje bi se mogli učlaniti. Iz tog bismo razloga trebali pronaći i način većeg prisustva u javnosti, da se o nama više govori i više čuje, a to ćemo postići organiziranjem raznih koncerata, tj. prisutnošću u javnim glasilima. Većoj prepoznatljivosti možete i vi, drage članice i članovi, puno doprinijeti razgovorom s prijateljima, znancima, susjedima te isticanjem pozitivnih načela i aktivnosti našega Društva.

Unatoč svim problemima, u radu Društva opažamo pozitivne pomake koji se reflektiraju povećanom aktivnošću sadašnjih te pridobivanjem novih članova, odnosno većim zanimanjem za Glasilo.

U ovome broju možete na prethodnoj stranici vidjeti uzorak nove članske iskaznice koju bi do kraja tekuće godine trebali dobiti svi novi i stari članovi te simpatizeri. Plaćena članarina nije uvjet za pridobivanje izkaznice. Za člansku izkaznicu

potrebno je donijeti fotografiju i uplatiti 1,50 Eur za troškove tiskanja. Za uplatu članarine možete koristiti uplatnicu priloženu u Glasilu. Ako članarinu uplaćujete jednom uplatnicom za više članova obitelji, upišite sva imena. Bez dodatnih troškova članarinu možete uplatiti i na sjedištu Društva svaki utorak od 19 do 21 sati. U Glasilu ćete pronaći i nagradnu igru s pitanjem iz povijesti o hrvatskim kraljevima, koja je predviđena za mlade člane. Pravo sudjelovanja u nagradnoj igri imaju samo aktivni članovi s plaćenom članarinom za ovu godinu.

Kako bi što više ljudi imalo mogućnost pročitati naše Glasilo, i ovom prilikom predlažem da ga – nakon što ga pročita cijela obitelj – prosljedite prijateljima, susjedima ili znancima, dakle svim zainteresiranima, a nama javite njihovu adresu na koju im ubuduće možemo slati sljedeće brojeve.

Na kraju bih volio iskoristiti priliku da se zahvalim svim autorima članaka te Uredničkom odboru na njihovom trudu i doprinosu pri nastajanju Glasila.

*predsjednik HKDM
Josip Kelemen*

Časopis

Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru
Partizanska cesta 12, 2000 Maribor, Slovenija
Tel.: +386 (0)41/ 355 431
E-mail: hrvaskodrustvomb@gmail.com

**TRR:10100-0044564123 (novi!)
Pri: Banka Koper d.o.o.**

Glavni i odgovorni urednik: Josip Kelemen

Urednički odbor:
Dubravka Lovrec Jajčević,
Petar Lisjak, Patricija Tkalčec,
Zlatan Turčin, Davor Zdunić
Fotografija na naslovnoj stranici:
"Srdašca", Zlatan Turčin

Prelom: Grafična forma Hutter
Tisak: Ma-tisk, Maribor

**Glasilo je sufinancirano i od strane
Ministarstva Republike Slovenije
za kulturu.**

GRANICA KOJA NAS SPAJA I RAZDVAJA

Nakon što je Slovenija 2004. godine postala članicom Europske unije u jednim hrvatskim novinama pročitala sam ovu vijest: "Polaganjem kamena temeljca otpočeli su radovi na rekonstrukciji međunarodnog graničnog prijelaza Bregana. Riječ je o dijelu projekta "Integralno upravljanje granicama"

koji se odnosi na modernizaciju graničnog prijelaza s ciljem unapređenja protoka ljudi, roba i usluga". Tom prigodom istaknuta je važnost ovog prijelaza za Hrvatsku i Sloveniju budući da on treba pospješiti zapošljavanje i razvoj pograničnog područja i ojačati veze između pograničnih mjesta Hrvatske i Slovenije. Vijest je sama po sebi bila dobra vijest i iz nje se isčitavalo da dva naroda, dva najbliža susjeda, Hrvati i Slovenci, žele učiniti nešto dobro za svoju zajedničku budućnost. Ali u toj vijesti ostala je neka nedorečenost, jer narod s obje strane granice zajedno živi i radi već stoljećima i unatoč raznim državnim uređenjima i administrativnim zaprekama uvijek je nalazio načina za suradnju. I Hrvati i Slovenci uz granicu naglašavaju da granice među ljudima nikada nije bilo, premda se suočavaju sa činjenicom da ona trenutno zaista postoji. Nadaju se da neće još dugo i da će ulaskom Hrvatske u EU i ta činjenica nestati.

U ovome trenutku treba se potruditi pronaći i izraditi zajedničke projekte kojima bi oplemenili i obogatili život s obje strane granice a financijska sredstva osigurali iz fondova EU. Nažalost, EU nam zamjera na ne-

dostatku znanja i prakse u programima prekogranične suradnje te nepoznavanje financijskih mehanizama za regionalni razvoj. Zbog toga je potrebno mobilizirati i maksimalno iskoristiti tradicionalnu povezanost i multikulturalne veze, obiteljske, gospodarske, kulturne, turističke i sl.

Gledajući nedjeljni dnevnik, iskreno me obradovala jedna vijest. Na jednom od mostova preko rijeke Sutle, Hrvati i Slovenci održali su svoju staru tradiciju zajedničkog pjevanja. U svojim maštovitim narodnim

**Sve je dostižno!
"Nemoguće" postoji
samo kod luđaka.**

(Napoleon Bonaparte)

nošnjama krenuli su do sredine mosta gdje su prvo zapjevali jedni, pa drugi, a zatim su nastavili pjevati zajedno! I pri tome su se čudili zašto neki "tamo gore" ne

žele ili ne znaju riješiti probleme koji postoje među državama. Jer, svi ovi ljudi uz Sutlu sigurni su "da se svi problemi mogu riješiti na lijep način". Priznaju da su se i oni ponekad znali posvaditi, no ne zbog politike, već zbog lijepe djevojke. Ovo iskreno priznanje me razveselilo i u mislima sam hrvatskim i slovenskim momcima poželjela da se češće "posvade" zbog neke lijepe Hrvatice ili Slovenke. Kako stara dalmatinska podoknica kaže: "Da nije ljubavi niti svijeta nebi bilo".

S obzirom da već stoljećima živimo jedni kraj drugih i jedni s drugima, sve više začuđuje slovensko mišljenje da Hrvati nisu autohtona/tradicionalna nacionalna manjina. Zar nema veće tradicionalnosti od vjekovnog miješanja gena i mobilnosti naroda uz granicu!? EU danas od Hrvatske i Slovenije očekuje poboljšanje razvoja obrazovnog i socijalnog sustava za nacionalne manjine kao i kulturnu razmjenu među njima. Slovenci u Hrvatskoj imaju priznat status manjine od samog početka stvaranja hrvatske države, dakle već Ustavom 1990. godine. Premda se Slovenci od 1997. godine taksativno ne navode u Ustavu RH kao nacionalna manjina, već se nalaze u kategoriji „i drugi“, zadržali su sva prava koja proizlaze iz tog statusa. Nažalost, slovenska Vlada za sada nema sluha za priznanje statusa manjine Hrvatima, premda se danas spona između državljanstva, nacionalnog identiteta i migracija pojavljuje kao važno političko pitanje u Zapadnoj Europi a o čemu govori i Okvirna konvencija Vijeća Europe o zaštiti nacionalnih manjina. Sve to ukazuje da se osnovna ljudska prava ne mogu poštovati dok se u potpunosti ne riješe manjinska prava.

*Dubravka Bariša Bošnjak,
Veleposlanstvo RH u RS*

Kazalo:

Uvodna riječ	2
Granica koja nas spaja i razdvaja	3
Intervju s Markom Novoselom	4
Srdašca - cvijeće iz vrtova naših baka	6
Povijesni razvoj starog grada u Čakovcu	7
Nacionalni park Mljet	9
Neka bude Tesla - i bi svjetlo!	10
Rodu o jeziku	11
Nostalgija	12
Bleiburg i Maribor povezuju grobovi Hrvata	13
Hrvatska - domovina kravate	14
Hum - najmanji grad na svijetu	14
Susret s utemeljiteljima HKDM	15
Hrvatice su izlagale fotografije u Mariboru	15
Torta Frankopan	16
Dječja stranica	17
Aktualne informacije	18

AKO POŠTUJEŠ DRUGE, I ONI ĆE TEBE POŠTOVATI

U nedilju Ane, Maškare, Autobus calipso, Sandolina, Malena, Zagreb, Zagreb, Zbog čega te volim,...samo su neke od mnoštva nezaboravnih pjesama iz bogatog repertoara hrvatske legende zabavne glazbe, a danas našeg sugrađanina Marka Novosela, kojeg smo zamolili za razgovor kako bi ga još više približili našim čitateljima. Proslavljeni pjevač ljubazno se odazvao našoj molbi, te smo se predsjednik HKDM i ja ubrzo našli u divnoj obiteljskoj kući bračnog para Novosel. Ovdje na Pobrežju u predgrađu Maribora okruženi zelenilom prirode, supružnici Marko i Ervina, zasićeni dugogodišnjom velegradskom vrevom i napornim turnejama provode miran obiteljski život.

Zahvaljujući dugoj glazbenoj karijeri, Marko je proputovao velik dio naše planete i proveo dulja životna razdoblja izvan matične domovine Hrvatske daleko od rodne Slavonije.

Rodivši se 1936. u Novoj Gradišci, gdje provodi djetinjstvo i najraniju mladost, Marko se s roditeljima zbog očeve službe seli u Zagreb. Naime, Markov otac nakon rata kao vrstan kirurg, učesnik NOB biva premješten u Zagreb gdje je jedno vrijeme bio i ministar zdravstva RH. Upisom u 5. razred gimnazije Marko nastavlja školovanje u namjeri, da kasnije upiše studij i postane agronom. Međutim muzički dar promijenio mu je zacrtani životni put. Naime, Marko je uz redovno školovanje uzimao i satove klavira i time sticao muzičko znanje, koje mu je omogućilo, da po sluhu „skida“ pjesme sa radia i ploča prenoseći ih na papir

Znači li to početak muzičkog djelovanja?

-Na neki način, da. U to vrijeme jako su bile popularne talijanske pjesme. Mene je posebno fascinirao **Luciano Tajoli**. Njegov način interpretacije posebno me dojmio, pa sam zbog toga njegove pjesme najradije pjevao. On je bio i ostao moj pjevački idol. To moje pjevanje uz gitaru u druženju s vršnjacima po parkovima i pod prozorima pročulo se i šire, pa me jednog dana, na moje veliko iznenađenje, pozvao poznati skladatelj zabavnih melodija **Nikica Kalodera**, da dođem u studio Radija Zagreb na probno snimanje. S velikim veseljem sam se odazvao i sa sobom ponio svoje note koje sam prethodno skinuo po sluhu, što je g. Kalodera ugodno iznenadilo, uvidjevši da sam „notalan“, tako smo u žargonu nazivali muzičko pismenost. To mi je bila velika prednost, jer je samnom bilo puno lakše raditi. Nije prošlo ni mjesec dana, a ja sam već dobio ponudu za nastupe sa orkestrom Radija Zagreb na tadašnjim nedjeljnim glazbenim večerima u Glazbenom zavodu, što je za mene bila velika čast.

Gospodine Novosel, Vi dakle niste svoju pjevačku karijeru započeli sa „prvim pljeskom“ ili nastupima na tada vrlo poznatim „plesnjacima“ kao mnogi drugi pjevači?

-Upravo zahvaljujući **Nikici Kaloderi**, koji me je zbog mog muzičkog obrazovanja stečenog na satovima klavira uključio u

nastupe sa orkestrom **Radia Zagreb** direktno sam ušao u svijet zabavne glazbe. Ubrzo su uslijedile i moje prve snimke. Mislim da su to bile skladbe **Vatreni poljubac** i **Nije li lažan tvoj mir**.

Možemo li to razdoblje 1957./58. označiti kao Vašu životnu prekretnicu kad ste se definitivno oprostili od namjere da postanete agronom?

-Da, jer od tada sam se gotovo posve predao muzici i pjevanju. Slijedili su muzički festivali, snimanja ploča, koncerti po gradovima diljem Jugoslavije, nastupi na TV....

Borba za očuvanje hrvatskog jezika

Na zabavno glazbenom nebu bivše države zasljala je nova zvijezda, koja je svojim punim sjajem blistala niz godina. Na svakom koraku čule su se Vaše pjesme. Festivali zabavne glazbe diljem države 60-tih godina prošlog stoljeća, na kojima su se promovirali svi najveći hitovi, bili su nezamislivi bez Marka Novosela. A onda, odjednom, na vrhuncu slave „nestali“ ste sa žive scene, preostala nam je Vaša „audio-prisutnost“- radio, ploče. Parafrazirajući tekst iz Vaše pjesme Malena zapitao bih se u šali – „dali nas više niste voljeli ili ste samo htjeli, da Vas toliko tražimo?“

-Nestao? Ne, na poziv naših iseljenika Hrvata otputovao sam u Ameriku u Cleveland, da bi održao dva koncerta. Nakon održana dva koncerta brat, koji tamo živi nagovorio me, da ostanem još malo kod njega, da se odmorim. Međutim, kad su naši iseljenici čuli, da sam još u Clevelandu uslijedile su ponude i molbe sa svih strana, da dođem nastupiti i u njihove gradove, koje jednostavno nisam mogao odbiti. Pristao sam i ostao šest godina. Ti koncerti po gotovo svim većim gradovima SAD i Kanade ostati će neizbrisivo u mom sjećanju. Ne mogu vam opisati s kakvim zadovoljstvom i

srećom je bila obuzeta moja duša i srce među našim razdraganim iseljenicima, kojima sam u te daleke krajeve kroz pjesmu i domaću riječ donio dio Hrvatske - njihove otadžbine iz koje su ponikli njihovi korijeni. Nisam se mogao načuditi, da u svim tim gradovima naši iseljenici imaju tamburaške sastave, koji gaje hrvatski jezik i melos, koji su me pratili na koncertima.

Osim nastupa na koncertima imao sam stalan angažman u New Yorku u uglednom restoranu našeg iseljenika na Madison aveniji, koji je 10 min udaljen od Empire State Buildinga. Vlasnik restorana mi je omogućio, da povremeno izostanem zbog koncerata u drugim mjestima.

Ostala su mi fantastična iskustva i uspomene i nikad mi nije bilo žao što sam se tako dugo zadržao u Americi, a što je imalo za posljedicu, osjetan pad moje popularnosti u domovini zbog nepojavljivanja u živo na domaćoj sceni. To je bilo neminovno, jer kako kaže naš Slavonac – Koga nema ni tala mu nema.

Povratak je ipak došao.

-Nakon pet godina izbivanja i mnogih nastupa zaželio sam si odmora u domovini što sam i ostvario. Bilo je to 1970. Odmah po dolasku nastupio sam na Splitskom festivalu. Ponudu sam dobio čim su saznali, da dolazim na odmor. Te se godine desila još jedna prekretnica u mom životu, a za koju glavnu „krivnju“ snosi moja žena Ervina. Naime, te je godine dugogodišnja simpatija prešla u ljubav. Ja sam, doduše, ponovo otputovao u Ameriku, ali sam se već iduće godine vratio natrag u domovinu. Ljubav se pretopila u brak s Ervinom.

Nakon tog definitivnog povratka u domovinu Marko Novosel ponovo je punim jedrima uplovio u zabavnomuzičke vode nastupajući po festivalima i koncertima po svim republikama bivše države.

Posebno su zapaženi njegovi nastupi na festivalima kajkavske popevke u Krapini.

U to vrijeme za naše pjevače posebno su bile primamljive turneje po zemljama SSSR na kojima je i Marko često nastupao, a priključila mu se i supruga Ervina. Te turneje bi trajale po nekoliko mjeseci u višegodišnjem razdoblju, a naši pjevači su bilježili odličan uspjeh.

Veseo čovjek je kao sunce: kud god ide, osvjetljava.
(Turska poslovice)

Životni put zagrepčanina Marka Novosela stalno ga je odvajao od njegovog Zagreba o kojem pjeva u nekoliko vrlo poznatih nezaboravnih pjesama, pa tako na prijedlog supruge Ervine 1981. god. bračni par Novosel sa sedmogodišnjom kćerkom Marinom seli u Beč gdje ostaje 20 godina. Marko uz stalne angažmane u elitnim hotelima kao „solounterhalter“ pjevajući uz klavir, često vrlo uspješno nastupa na koncertima po Austriji, Njemačkoj, Švicarskoj i susjednim zemljama. Našoj javnosti manje je poznato, da se Marko u tim zemljama s pjesmom Blumenfest in Taormina nalazio na vrhu top ljestvice.

Valja naglasiti, da su mu njegove glasovne kvalitete omogućavale izvođenje različitih žanrova pjevanja od zabavne, narodne i country glazbe do opernih arija, što potvrđuje i zajednički nastup na koncertu sa glasovitim hrvatskim opernim pjevačem **Krunoslavom Cigojem**.

Iako se u razgovoru s nama nije mogao opredijeliti za najdražu mu pjesmu ili stil, navodeći da je to ovisno od trenutnog raspoloženja čini mi se da mu je ipak najdraži početak. Talijanski belcanto i Luciano Tajoli ostavili su trajan, neizbrisivi trag, koji ga prati čitav život i koji ga je „isprovocirao“, da postane pjevač. Nije tajna, da je pjesmom Nije li lažan tvoj mir, osvojio i srce supruge Ervine.

Kako proslavljeni pjevač s tako bogatim iskustvom gleda na sadašnje stanje odnosno trendove u zabavnoj glazbi?

-Svako doba donosi svoje značajke, koje obilježavaju trenutno vrijeme. Meni je to jasno, ali jednu stvar nikako ne mogu prihvatiti, a to je da se premalo pažnje posvećuje tekstu odnosno jeziku u pjesmama. Ne pazi se dovoljno na izgovor, akcent.... Svojevremeno smo na Radiu Zagreb imali na snimanju prisutnu jezičku urednicu, koja je strogo pazila na izgovor i stalno nas korigirala. Ponekad se čak i glazba dorađivala, da bi se postigla jezička isprav-

nost. Čak i u vremenima u kojima nije bilo uputno posebno isticanje hrvatskog jezika, mi smo se borili za njegovo očuvanje.

Maribor - grad po mojoj mjeri

Volite hrvatski jezik, a sudbina Vas je stalno vodila na druga jezična područja. Eto sada živite u Mariboru, a imam osjećaj, da ovu prekrasno uređenu kuću okruženu prirodom ne bi olako napustili.

-U pravu ste. Maribor mi se svidio još prilikom mojih prvih nastupa u Velikoj kavarni, koje je tada organizirao pokojni **Božo Podkrajšek**. Ovamo sam uvijek rado dolazio. U živom sjećanju su mi ostali nastupi u Unionskoj dvorani, pa Pajkov ples... Ovo nije nikakvo ulizivanje, vjerujte mi, jer sam Maribor zavolio još prije nego što sam s Ervinom stupio u prispniji odnos. Eto, a sudbina je ipak htjela, da ovdje sagradimo svoj novi dom, na lokaciji stare obiteljske kuće, koju je naslijedila supruga.

Maribor je grad po mojoj mjeri, okružen divnom prirodom u koju često odlazim i zbog "ribičije", koja me također vrlo privlači. Dobro smo se uklopili u ovu sredinu, koju poštujemo i cijenimo, jer ako poštuješ druge i oni će tebe poštovati i prihvatiti bez obzira na nacionalnost, jezik, profesiju ili slavu.

Imate li još koji hobi osim ribolova?

Dosta vremena prosjedim uz kompjuter radeći i neku vrstu sažetka mojih pjesama koristeći

mogućnosti, koje nudi suvremena elektronika, jer bi htio da i u tom obliku nešto ostane iza mene. Pošto više ne želim prihvaćati nikakve stalne pjevačke obaveze, nastupam tek povremeno u nekim specifičnim prigodama, ostaje mi više vremena za moju dušu.

Ovdje u Mariboru stekli ste nove prijatelje s kojima se često družite, a kako je sa prijateljima iz matične domovine?

Sa starim prijateljima i kolegama iz Hrvatske ostao sam u dobrim odnosima. Često nas posjećuju i dragi su nam gosti. Uz dobru kapljicu malo popričamo, zapjevamo koju i vrijeme brzo prođe.

I nama je u prijatnom razgovoru u druženju sa simpatičnim domaćinima vrijeme zaista brzo proletjelo. Puno smo saznali o proslavljenom internacionalcu Marku Novoselu, čije ime je zlatnim slovima zapisano u povijest hrvatske zabavne glazbe. Kao zaslužni hrvatski umjetnik odlikovan je od predsjednika **Tudmana** plaketom – Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića. Unatoč velikim uspjesima slava mu nikad nije udarila u glavu. Ostao je nevjerojatno skroman, što ga u srcima generacija koje su živjele i rasle s njegovim pjesmama čini još većim.

Zahvalivši se na prijatnom razgovoru i srdačnom gostoprimstvu, oprostili smo se uz - doviđenja do slijedećeg druženja u našem Hrvatskom kulturnom društvu.

Petar Lisjak

SRDAŠCA – cvijeće iz vrtova naših baka

Dicentra je rod iz porodice makova, koji obuhvaća većinom trajnice. Oko 20 vrsta rasprostranjeno je u Sjevernoj Americi i istočnoj Aziji. Najpoznatija je Dicentra spectabilis, kod nas poznata kao srdašca. U nekim je našim krajevima zovu i minduše jer je u vrijeme naših baka srdašce bilo vrlo čest oblik naušnica. Paralelno standardnome nazivu spomenutoga cvijeta, dakle srdašca, u hrvatskome jeziku nerijetko nailazimo i

na kajkavizirani termin srčeki, odnosno varijantu koja svoju etimologiju zahvaljuje narodnoj predaji - djevojačko srce. Njemačke su inačice vidno maštovitije, odnosno analogne metaforičnim aluzijama koje nedvojbeno asociraju svojim izgledom: tränendes Herz ("srce koje plače"), hängendes Herz ("srce koje visi"), jednako kao i Herzblume ("cvijet u obliku srca").

Spomenutu je romantičnu trajnicu još 1847. godine u Europu donio engleski botaničar i istraživač Robert Fortune s ekspedicije iz Kine. Većina biljaka, koju i danas vidimo u našim vrtovima, potječe od tada donesenih primjeraka.

Od tog doba srdašca su postala jedno od najomiljenijeg vrtnog cvijeća, koja su se često mogla vidjeti u seoskim dvorištima. Jedno su vrijeme bila nepravedno zapostavljena kao staromodna, a danas ih sve češće susrećemo. U

našim krajevima srdašca su se dobro akomodirala. Riječ je o elegantnoj, busenastoj i dugovječnoj biljci kojoj najbolje odgovaraju polusjenovita mjesta. Visoka je oko 80 cm, a s vremenom razvija veće busene.

Nakon duge zime njezini izbojci počinju već u ožujku provirivati iz zemlje. Kako je vrijeme toplije, stapke sve brže rastu. U travnju su na dugim svinutim stabljikama nanizani neobični ružičastocrveni cvjetovi. Iz njih izviru bijele unutarnje laticice nalik na suze. Zbog rane cvatnje mraz može oštetiti cvjetne pupove. To samoj biljci ništa ne smeta, ali te godine ne možemo uživati u mnogobrojnim predivnim cvjetovima. Zbog toga je, ako se očekuje mraz, poželjno biljku zaštititi.

Poznata je i lijepa sorta Dicentra spectabilis 'Alba' s potpuno bijelim cvjetovima. Ona je nešto slabijeg rasta, a stabljike i listovi su svjetlije zelene boje. Cvate i tijekom svibnja, a pojedinačno i u lipnju. Budući da odrezani cvjetovi relativno dugo traju, primjereni su kao dekoracija u vazi.

Srdašca su ukras svakog proljetnog vrta. Idealno je stanište u polusjeni, no uz dovoljno vlage uspijeva i na suncu. Ako je položaj jako sunčan, nježni zagasitozeleni listovi ubrzo nakon cvatnje počnu žutjeti i biljka se povlači. Stoga je, naime, prikladniji lagano sjenovit položaj. Kako ne bi ostalo golo mjesto, sadi se pojedinačno ili u malim skupinama između trajnica sa sličnim prohtjevima: pakujac (Aquilegia), kavkaska potočnica, visoka zvončika, plućnjak, bergenije, astilbe, mali zimzelen kao i uz razne vrste paprati.

Pripremila: Patricija Tkalcec

POVIJESNI RAZVOJ STAROG GRADA U ČAKOVCU

Stari grad u Čakovcu najpoznatiji je spomenik profanog graditeljstva u Međimurju i jedan od najznačajnijih primjera feudalno-fortifikacijskog kompleksa sjeverozapadne Hrvatske.

Budući da se nakon lošeg iskustva s tatarskim prodorom na području Slavonije i Ugarske gradi niz utvrda, smatra se kako je nastao na mjestu na kojem je krajem 13. stoljeća

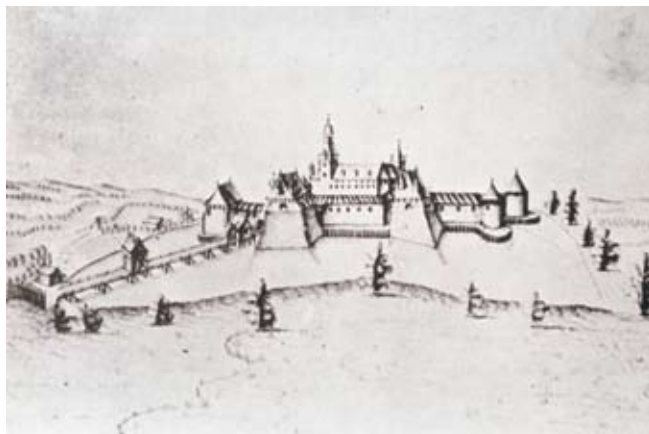
a grof Dimitrije Čak, vrhovni dvorski sudac kralja Bele IV., kao tadašnji gospodar Međimurja podigao drvenu obrambenu kulu koja je u povijest ušla pod nazivom Chaktornya (Čakov toranj). Nekadašnja utvrda bila je smještena na ravnicu u močvarnom i šumovitom, ali tijekom povijesti strateški vrlo važnom položaju.

Čakovečku utvrdu tijekom 14. i 15. stoljeća grade i proširuju vojvode Lackovići, grofovi Celjski te obitelj Ernušt.

Čakovečki castrum

– raskošna renesansna tvrđava

Godine 1546. moćna hrvatska obitelj Nikole Šubića Zrinskog Sigetskog dobiva posjede u Međimurju, jednako kao i sam grad Čakovec. Kako je to vrijeme izrazite neposredne opasnosti od Turaka, Nikola Šubić Zrinski je oko novopodignutog jednokatnog dvora izgradio i čvrsti sustav obrane: grad je opasan visokim zidinama te su, uz postojeće, izgrađeni i renesansni bastioni s polukružnim kulama, a oko njih iskopani široki jarkovi koji su koristili vodu iz obližnje rječice Trnave. Grad je spojen s kopnom dugačkim drvenim

mostom, što nam lijepo prikazuje grafički prikaz Martina Stiera iz 1667. g., čiji se original – bakro-

rez čuva u ratnom arhivu u Beču.

Ban Nikola Zrinski rekonstruirao je, dakle, čakovečki castrum u snažnu renesansnu tvrđavu. Iako postojeći opisi o njoj nisu vjerodostojni, govore nam o važnosti i moći obitelji Zrinski te čakovečkog dvora i utvrde.

Tako nizozemski putopisac Jakob Tollius posjetivši Čakovec 1661. g. u pismu govori svojem prijatelju o raskoši dvora, opisujući veličanstven sjaj i čistoću, divno pokućstvo, knjižnicu s rukopisima, oružarnicu, zaplijenjeno tursko oružje i zastave, riznicu i zbirku starog novca, ljepotu vrtova te obrazovanu obitelj Zrinski. Sličan, ali ponešto pretjeran opis daje turski putopisac Evlija Čelebija koji, između ostalog, spominje i prostorije prekrivene mozaikom i sjajnim mramorom.

Zrinski

– jedna od najmoćnijih plemićkih obitelji

Do kraja 17. stoljeća Zrinski su, kao jedna od najmoćnijih hrvatskih plemićkih obitelji, dali pečat materijalnom i duhovnom razvoju ovog kraja. Međimurje u tom razdoblju doživljava izrazit gospodarski i kulturni uspon. Knez Jurij Zrinski dodijelio je 29. svibnja 1579. g. privilegije stanovnicima podgrada čakovečke utvrde, čime je stvorena osnova za razvoj grada kao slobodnog trgovišta. Taj se dan danas obilježava kao Dan grada Čakovca.

Nakon pogibije obitelji Zrinski 1671. g., kralj Leopold je zaplijenio sva njihova imanja – bogatstvo se konfiscira, a utvrda i dvor počinju rapidno propadati.

O stanju dvora početkom 18. stoljeća najbolje nam govori sačuvani opis tvrđave Čakovec iz 1720. g., gdje se detaljno opisuje ruševno stanje svih prostorija dvorca. Nakon promjene brojnih vlasnika (Ugarska komora, De Prye, Karlo VI., Ivan Čikulin), čakovečki dvor, u izrazito lošem stanju, dolazi 1720. g. u ruke češkog grofa Althana. Točno 30. travnja 1738. g. Međimurje je zahvatio snažan potres koji je toliko uništio već oštećeni dvorac da je pregradnja postala nužna. Kako je u to vrijeme turska opasnost prestala, Althani su iskoristili ovu priliku da detaljno pregrade renesansu palaču u monumentalno barokno zdanje, a ostatak fortifikacije poprave te rekonstruiraju toranj na ulaznoj kuli. Obnova palače i utvrde bila je po projektima dvorskog arhitekta Antona Erharda Martinellija. Prema riječima suvremenika Bedekovića, grofovi Althan poljepšale dvorac tako da bi

u njemu mogao stanovati sam kralj. Ova usporedba nije bila slučajna, budući da je grof Ivan Mihaelje Althan obavljao visoke dvorske dužnosti, a njegova žena Ana, rođena Pignatelli, bila je vezana dugogodišnjim prijateljstvom s kraljem Karlom VI. koji je i sam često navraćao u čakovečki dvor. Ta nova monumentalna barokna dvokatna palača s unutarnjim dvorištem svoj je izgled zadržala sve do danas.

Zbog lošeg vođenja gospodarstva i velikih dugova u koje su zapali, grofovi Althan su 1791. g. prodali posjede u Međimurju i grad Čakovec grofu Juraju Feštetiću de Tolna.

Palača postala – tvornica šećera

Feštetići su gospodarili Čakovcem 1791. - 1923. godine. Oni su se služili raznim načinima da s ekonomskog stanovišta što bolje iskoriste kompleks utvrde i palače. Stoga sebi uređuju manji dvorac u Pribislavcu, a svoju palaču u Čakovcu adaptiraju sredinom 19. stoljeća, točnije 1855. g., u tvornicu šećera. Tako je 1858. - 1870. g. ovdje radila jedna od najstarijih hrvatskih šećerana. U tu je svrhu izgrađen i tvornički dimnjak; palaču su adaptirali u sjedište vlastelinstva, a preostale dijelove koristili kao stambeni prostor za službenike vlastelinstva. Zbog slabe kvalitete šećera, lošeg plasmata te velike konkurencije na tržištu, šećerana je već 1870. g. prestala s radom, a dimnjak je stradao u novom potresu koji je ovaj grad zahvatio 1880. g.

Stanje i izgled Starog grada iz 18. i 19. stoljeća poznato nam je s prikaza, tlocrta i crteža grada iz tog razdoblja. Drveni most, međutim, više ne postoji, nego umjesto njega prilazni put s ogradom do polukružnog portala na središnjoj kuli.

Nakon 1923. g., dakle nakon završetka Prvog svjetskog rata, obitelj Feštetić prodaje svoj posjed zagrebačkom dioničkom društvu „Slavonija“. Između dva rata stare su se zgrade služile raznim ekonomskim i društvenim potrebama grada

Čakovca. Ovdje je bio smješten sud, zemljišno-knjižni ured, bolnica i stanovi. Godine 1879. osnovana je Preparandija, odnosno učiteljska škola koja je 10 godina bila smještena u ovim prostorima, a 1888. g. seli se u novoizgrađenu zgradu. Čakovečki obrtnici otkupili su 1933. g. Stari grad te ga popravili i obnovili.

Za vrijeme Drugog svjetskog rata ovdje se nalazila glavna žandarmerijska stanica za Međimurje i sabirni logor iz kojeg su zatvorenici otpremani u koncentracijske logore širom Europe. Tijekom 2. svjetskog rata bombardirano je sjeverno krilo palače. Poslije oslobođenja, 1945. - 1948. g., obnavljaju se posljedice ratnog razaranja te se u nju useljavaju razne škole, a 1954. g. tu je osnovan i Muzej Međimurja. Njegovim otvaranjem u utvrdi Staroga grada te širenjem 1968. g. na prostore palače, Muzej Međimurja postaje vlasnik te preuzima brigu o obnovi Staroga grada, koja traje do danas.

U srcu lepog malog Međimurja

Današnji kompleks Starog grada sastoji se od barokizirane renesansne palače i ostatka utvrde. Od srednjovjekovne utvrde sačuvan je sjeveroistočni bedem s tri poligonalne obrambene kule i zgradama prigradenim uz bedem. Južna i zapadna kula sačuvane su u temelju.

Godine 1975. započela je sustavna obnova i revitalizacija Starog grada rekonstrukcijom i uređenjem unutrašnjeg dvorišta i unutrašnjih pročelja palače te obnovom gradskog tornja. Tada su u prizemne prostore palače smješteni matični ured te vjenčonica u bivšoj dvorskoj kapeli, a adaptiran je i izložbeni salon Muzeja Međimurja. U prvom i drugom katu palače smješteni su isključivo sadržaji Muzeja Međimurja. Muzej Međimurja Čakovec danas posjeduje Arheološki, Kulturno-povijesni, Povijesni i Etnografski odjel, zatim Odjel likovne galerije s memorijalnom zbirkom Ladislava Kralja Međimurca, izložbeni salon te stručnu knjižnicu.

Pa ako vas put „zajde“ (čitaj: snađe) u moje „lepo malo Međimurje“, svakako posjetite Stari grad, koji je tijekom vjekova pretrpio niz pregradnji, mijenjao namjene i vlasnike, ali i ostao jedini sačuvani fortifikacijski objekt u Međimurju, odnosno kao takav jedan je od malobrojnih sačuvanih u cijeloj Hrvatskoj. Činjenica da je svojim arhitektonskim i stilsko-umjetničkim karakteristikama proglašen spomenikom nulte kategorije, dakle objektom svjetske kulturne baštine, obavezuje nas da cijenimo njegovu kulturno-povijesnu vrijednost.

Dubravka Lovrec Jajčević

NACIONALNI PARK MLJET

Hrvatska kao mala zemlja ima respektabilan broj nacionalnih parkova. Osam ih je: Brijuni, Kornati, Krka, Paklenica, Plitvička jezera, Risnjak, Sjeverni Velebit i najjužniji, otok Mljet. Taj naš najzeleniji otok, čiji sustav slanih jezera predstavlja geološki i oceanografski fenomen svjetskih razmjera, već godinama zadivljuje svijet ljepotom svoje flore i faune te bogatstvom svoje povijesti.

Unutar samog otoka nalaze se dva jezera, Malo i Veliko, s morem povezana kanalom uskim tek nekoliko metara. Plime i oseke su tu jako izražene, tako da more neprestano teče kanalom iz jezera ili u jezero. Na kanalu su nekada bili izgrađeni mlinovi, čiji se ostaci i danas mogu vidjeti. Na Velikom jezeru nalazi se i otočić Sv. Marija, s romaničkom crkvom i renesansnim samostanom. Sagrađili su ih benediktinci pulsanskog reda, koji su na otok došli iz Italije u 12. stoljeću, kada im je zahumski knez Desa darovao cijeli otok.

Dvije trećine otoka prekrivene su šumom. Na tako malom prostoru raste čak pet različitih vrsta šuma, a najrasprostranjeniji je alepski bor. Na Mljetu raste i nekoliko endemičnih biljaka, od kojih je najpoznatija dalmatinska zečina. Zanimljivo je kako na otoku nema zmija otrovnica koje su, nekada jako brojne, seljacima i pastirima pravile velike probleme. Nakon što je jedan od poznatih otočkih kapetana iz Indije na otok bio donio par mungosa, zmije su istrijebljene, ali su se danas mungosi toliko namnožili, da ne znaju što bi s njima. Još je

jedan zanimljiv stanovnik Mljeta - morska medvjedica, vrsta tuljana koja je skoro izumrla. Računa se da ih je na cijelom Mediteranu ostalo tek tridesetak parova. Prema pričanju mještana, medvjedica na Mljet dolazi s Palagruže, Jabuke i Biševa. Zbog ljudskog je izraza njenih velikih očiju zovu još i morski čovik.

Mljet ima burnu povijest. "Neslužbeno" se prvi put spominje u Homerovoj Odiseji, kao mitski otok Ogigija, na kojem je Odisej proveo sedam godina živeći u špilji s nimfom Kalipso. Na otoku i dan-danas postoji špilja Galičnjak (Babino polje) te legenda kako je nekad davno, živeći u špilji, otokom vladala jedna baba.

Prvi put u pisanim dokumentima Mljet se spominje 35. g. pr. Kr., kada ga od Ilira zauzimaju Rimljani koji osnivaju luku Polače. U toj uvali zaštićenoj otočićima Tajnikom, Moračnikom, Ovratom i Kobravom, stanovnici su se bavili uzgojem vina, maslina i meda. U Polačama su pronađeni ostaci patricijske palače, fortifikacijskog sustava i brodogradilišta, a bile su i zimovališta rimskih galija.

Hrvati Neretljani naseljavaju Mljet u 8. stoljeću. Njihovi potomci su danas jedini stanovnici Jadrana koji koriste ijekavski govor. Izolirani život na otoku nije ostavio traga samo na govoru; specifična je i narodna nošnja ovog kraja. U

originalu je sačuvana samo ženska koja izgleda ovako: crvena suknja, gunj, napravljena od vunenog sukna, bijela košulja te svileni pas (na otoku je postojao dudov svilac). Na glavi je kapisa ili škufija ukrašena najčešće crvenim mljetskim vezom. Na njoj je krpa ili marama ukrašena čipkom i crvenim trakama, a na nogama su bijele čarape i crvene cipele.

Danas stanovništvo Mljeta živi od vinogradarstva, maslinarstva i turizma. Na Mljet možete doći redovnom brodskom linijom iz Dubrovnika te manjim turističkim brodovima koji u sezoni voze s Korčule, Hvara i Pelješca. Moguć je hotelski ili privatni smještaj, a Mljet sigurno neće razočarati sve one željne odmora na Mediteranu, kakav je nekad bio.

Mirna Franjković

Neka bude Tesla - i bi svjetlo! ***Malo poznata epizoda iz Maribora u životu Nikole Tesle***

Nikola Tesla rođen je 10. srpnja 1856. godine u malom selu Smiljanu u hrvatskoj Lici. Već u najranijoj mladosti briljantan u svladavanju praktičnih problema i tvrdoglavom rješavanju za većinu ljudi nerješivih zadataka, Tesla se u društvenim kontaktima i kao dijete pokazao velikim individualcem osebujna karaktera. Od malena je bio prisiljen tražiti svoje mjesto pod suncem u okolnostima u kojima mu ništa nije bilo dano samo po sebi. Još kao dijete maštao je o velikim idejama i obećao ujaku da će otići u Ameriku i tamo na Nijagarinim slapovima ostvariti svoj san - sagraditi veliki

Svijet je nemilosrdan prema pronalazaču, prema svakom čovjeku koji razmišlja.
(Honore de Balzac)

kotač koji pokreću ti slapovi.

Osnovnu školu mali je Nikola završio u Smiljanu, a nižu gimnaziju i realku u Karlovcu.

Nakon gimnazije od-

lazi na studij u Graz i s velikim entuzijazmom upisuje Visoku tehničku školu. Tada prvi put počinje pretjerivati s radom (kao kasnije tijekom cijeloga svog života); spava samo četiri sata dnevno, neumorno svladavajući ponekad nerazumne zadatke koje si je sam zadao. Takvim si je napornim životnim tempom gotovo uništio zdravlje, a pritom je živio od minimalne stipendije i nešto novca koji su mu slali roditelji.

Nakon prve godine uspješnog studija, u drugoj ga godini godini zanemaruje, ne polaže ispite, gubi godinu studija i stipendiju. Posvećuje se biljaru i kartama, po čemu postaje poznat u cijelome gradu. Posuđuje novac i ne vraća ga, nakon čega bježi iz Graza. Dolazi u Maribor gdje u tadašnjoj kavani Central u današnjoj Gosposkoj ulici nastavlja s kartanjem i biljarom gotovo puna tri mjeseca. U pratnji žandara, vraća se kući u Smiljan kao skitnica bez sredstava. U Smiljanu ostaje skoro godinu dana i radi kao učitelj. Vraća se na stu-

dij koji nikad nije završio. Radio je nekoliko godina u više velikih europskih gradova.

Razočaran nad Europom, koja nikad nije shvatila njegovu genijalnost, 1884.

g. Tesla odlazi u Ameriku s četiri

centa u džepu. Tamo je danonoćno radio na novim otkrićima i postao vrlo uspješan. Sa svojim izumima - a bilo jih je više od 700 - postaje slavan u cijelome svijetu te uskoro zarađuje prvi milijun dolara, prodavši dio svojih patenata. Za života mu je bilo dodijeljeno petnaest počasnih doktorata širom svijeta, među njima i Sveučilišta u Zagrebu. Danas ne postoji gotovo nijedan kućanski aparat, nijedan električni stroj koji nije sagrađen na temelju Teslinih otkrića i upravo se svaku sekundu na ovome svijetu upotrebljava barem jedan od njegovih izuma. Ipak, neki su od njegovih pronalazaka čak i ukradeni, prisvojeni, a neke još ni danas ne znamo upotrijebiti ili pak nose oznaku strogo povjerljivo.

Na vrhuncu svoje slave Tesla kao kandidat navodno odbija Nobelovu nagradu jer bi je morao dijeliti s Edisonom, suparnikom u otkrićima. Svoj dječjački san i obećanje ujaku iz rodnog Smiljana, Tesla je naposljetku i ostvario, postavivši na slapovima Nijagare veliku hidrocentralu sagrađenu po vlastitim nacrtima i izumima na temelju izmjenične struje. Nedaleko od slapova Nijagare, na granici Kanade i SAD-a, postavljen je monumentalni Teslin spomenik, koji i danas tamo stoji.

Kad je njegov prijatelj Westinghouse, vlasnik velike kompanije koja je otkupila većinu Teslinih patenata, zapao u financijske probleme, Tesla je velikodušno potrgao potpisani ugovor vrijedan dvanaest milijuna dolara, s riječima: Bili ste uz mene kao prijatelj, kad mi drugi nisu vjerovali. Vi ćete spasiti svoju kompaniju i razvijat ćete moje izume, što meni vrijedi više od novca. To mi je dovoljno. Godine 1984., sto godina nakon dolaska Tesle u Ameriku, ta je ista američka kompanija Westinghouse u Krškom postavila atomsku centralu. Sav zarađeni novac od svojih patenata Tesla je potrošio na istraživanja i za nova otkrića. Međutim, pred kraj života svi su ga zaboravili. Jedini pri-

hod tijekom njegovih posljednjih godina bila mu je skromna mirovina oko 600 dolara, koju mu je odredila domovina. Jedini su mu prijatelji bili ostali samo golubovi koje je svakodnevno posjećivao i hranio na gradskom trgu. Umro je 1943. godine u New Yorku u neimaštini i samoći. Urna s njegovim pepelom bila je nakon Drugog svjetskog rata prenesena u Beograd. Po svjetskim anketama Nikolu Teslu svrstavaju među deset najvećih genija drugog tisućljeća, odmah nakon da Vincija (slikar, kipar, arhitekt, glazbenik, izumitelj) i Gutenbergera (izumitelj tiskarskog stroja), a ispred Bella (izumitelj telefona) ili Newtona (otac zakona gravitacije).

Tesla je oduvijek maštao o viziji boljega svijeta, o blagostanju bez gladi i neimaštine, o neograničenoj energiji i sveobuhvatnoj povezanosti globalnog komunikacijskog sustava. U tom je smislu nastala i njegova izjava: Sadašnjost je vaša; ja radim za budućnost i ona pripada meni, koja možda najbolje izražava njegovu cjelokupnu ideologiju.

I na kraju poznata rečenica Nikole Tesle iz 1936. godine, kada je već bio afirmirani znanstvenik:

JEDNAKO SE PONOSIM SRPSKIM RODOM I HRVATSKOM DOMOVINOM!

Janko Lipovec

RODU O JEZIKU

Danas, kada razmišljam o svojoj pismenosti, često se zapitam je li doista moguće da se tijekom tih 20 godina, koliko sam odsutna iz svojega rodnog kraja, moj jezik toliko promijenio da se danas osjećam nedovoljno pismenom. Analizirajući i

slušajući svoj materinji jezik, vidim da su političke promjene i drukčija vremena donijela neke nove riječi; neke su izbrisane, neke su dobile nova značenja, neke jedva razumijem, a neki su zaboravljeni arhaični izrazi ponovno oživjeli...

Neke mi se promjene sviđaju, a neke baš i ne – no, jezik živi i mijenja se. Unatoč promjenama osjetim toplinu oko srca svaki put kada čujem domaću riječ jer moj je jezik dio mene. Na njemu sam naučila reći da sam sretna ili nesretna, artikulirala sam svoje potrebe i na koncu pisala stihove. Moj mi je jezik pomagao da na papir »izlijem« svoje strepnje i strahove, svoje ljubavi i svoje ushite... Moj je jezik u korijenima mojih predaka. Oni su mi ga prenijeli i njime mi dali identitet. Mislim da jezici neće izumrijeti niti podleći globalizaciji jer su oni duboko ukorijenjeni u narodima i tradiciji. Preno-

se se s roda na rod kao dio svetinje i nasljeđa. Njima je napisana povijest i tako danas možemo pročitati odakle smo potekli i tko smo sada.

Zbog svega mi je toga drago da se otvaraju mogućnosti da našoj djeci omogućimo učenje našega i njihovoga materinjega jezika u njihovome drugom domu. Biti pismen znači imati u rukama ključeve znanja i široke horizonte sagledavanja stvarnosti. Biti pismen u svom materinjem jeziku znači biti dostojan svojih predaka i svoga roda jer samo čovjek koji poštuje svoje naslijeđe može poštovati i prihvaćati sve druge ljude zajedno s njihovim kulturama i osobitostima. Uvijek sam željela da moja djeca postanu građani svijeta i da im cijeli svijet bude drugi dom. Kažu da koliko jezika govoriš, toliko vrijediš jer ti samo znanje može otvoriti vrata svijeta. Sve je to moguće ako svoje porijeklo s ponosom nosiš u srcu i prenosiš ga novim generacijama.

Naslov ovoga teksta posudila sam iz pjesme najplodnijeg hrvatskog pjesnika iz vremena ilirskog narodnog preporoda, Petra Preradovića, koji je - unatoč tome da je desetljećima živio izvan svoje domovine - zauvijek ostao veliki domoljub i njegovi će stihovi najbolje ilustrirati ono što sam vam htjela poručiti:

O jeziku, rode, da ti pojem,
O jeziku milom tvom i mojem!
O preslatkom glasu onom
U komu te mile majke
Usnivahu slatke bajke,
Koga šaptom i romonom
Duši ti se svijest probudi
Te ti spozna i uvidje
Da ti bolje nije nigdje
Do na tvoje majke grudi!

Po njemu te svijet poznaje živa,
Na njem ti se budućnost osniva.
Zato uvijek k njemu teži,
U njegovo jato hrli,
Oko njega mi se grli
I u čvrsto kolo veži
Pa ti neće vremeniti
Burni trijesi da nahude;
Po jeziku dok te bude,
I glavom će tebe biti!
Ljub' si, rode, jezik iznad svega,

U njem živi, umiri za njega!
Po njemu si sve što jesi:
Svoje tijelo, udo svijeta,
Bus posebnog svoga cvijeta
U naroda silnoj smjesi.
Bez njega si bez imena,
Bez djedova, bez unuka.
U prošasti sjena puka,
U buduću niti sjena!

I na kraju bih, budući da sam u Sloveniji našla svoj drugi dom, kao potvrdu da svi ljudi i narodi otvorena srca misle jednako, citirala znamenitog slovenskog svećenika koji je kao pisac

*U ovom našem svijetu nitko si ne može pružiti da bude nezainteresirani promatrač.
(J.F.Kennedy)*

i kulturni radnik zaslužan za preporod slovenske narodne svijesti.

Riječi su to blaženog Antona Martina Slomška:

O materinem jeziku, na binkoštni praznik leta 1834.

(...) Kdor svoj materin jezik zavrže, ker ga pozabi in zapusti, je podoben zmedenemu pijancu, ki zlato v prah tepta in ne ve, kakšno štodo dela. Slovenski starši, ki znajo slovensko, pa svojih otrok slovenskega jezika ne učijo, so nehvaležni hišniki, ki svojim otrokom domačo reč napravijo – slovenski jezi, ki so jim ga njihovi dedje izročili...

Materin jezik je najdražja dota, ki smo jo dobili od svojih staršev. Skrbno smo ga dolžni ohraniti, olepšati in svojim mlađšim zapustiti...

(...) O ljubi, lepi in pošteni slovenski jezik! S teboj se prvič klical svojo ljubeznivo mater in dobrega očeta; v tebi me je mati učila moliti in spoznavati Boga; tebe hočem hvaležno spoštovati in te ohraniti kot najdražji spomin na svoje rajne starše; za tvojo čast in lepoto hočem po pameti skrbeti...

Kot hvaležen sin svoje ljube matere želim, naj bi bila slovenska moja poslednja beseda, prav kakor je bila slovenska moja prva.

Pripremila: Renata Lugomer-Pohajda

NOSTALGIJA

Prisjećajući se Domovinskog rata u Hrvatskoj i prvih prognanika koji su utočište našli u Mariboru 1991. godine, bilo u privatnom smještaju kod rodbine i znana ili možda u općinskom prihvatilištu u Makedonskoj ulici, nije moguće zaboraviti

neke upečatljive trenutke.

Mnogi će se od naših članova prisjetiti piknika u proljeće 1992. godine održanog u parku na Titovoj cesti, kada smo u nazočnosti aktivista Hrvatskog društva ugostili većinu prognanika. Bilo je tada pečenog odojka, domaćih kolača i raznih priloga. Ljudi so se opustili, razgovorili i pomalo zaboravili na one vrećice u kojima su uspjeli na prečac ponijeti samo ono najbitnije. U dobrom raspoloženju, u sjeni drveća prognanici su osjetili da su među

svojim narodom. U takvom raspoloženju doživjeh nešto, zbog čega me i sada stisne u grudima kada se prisjetim kako je lako čovjeka iznenaditi i duboko rađalostiti! Dogodilo se tada nešto zbog čega se još ni dan-danas ne mogu smiriti...

*Ljudska je dobrota sama sebi nagrada.
(Elie Wiesel)*

Nama su se, naime, upravo bili izlegli lijepi pilići, a moja žena - ne sluteći ništa loše - donese u ruci malo pile te ga pokaže ženama. Nastade prava euforija među ženskim svijetom; vidjevši pile, htjele su ga pomilovati i držati u rukama. Bile su to većinom Slavonke iz okolice Osijeka, koje su bile primorane napustiti ne samo svoja gospodarstva nego, vjerujem, i svoje domove.

I dok ovo pišem, vrcaju mi suze jer ih još uvijek vidim s kakvom nježnošću i željom jedna od druge moleći traže to pile, da ga poljube i prinesu svoje licu. Tada mi je to bilo teško gledati, a još mi se teže toga prisjećati jer smo nehotice izazvali tugu kod tih ljudi i pokvarili im osjećaj domaćeg gostoprimstva...

Međutim, ono što je i danas ostalo jest osjećaj iskrene zahvalnosti prema svima onima, koji su svojim nesebičnim priložima pomogli da smo ugostili sedamdesetak ljudi te im pružili užitek u neobičnom ambijentu.

Milan Vlašić

Bleiburg i Maribor povezuju grobovi Hrvata

Sredinom svibnja svake godine prisjećamo se tragičnih događaja u vezi sa svršetkom Drugog svjetskog rata 1945., s kojim je povezano jedno od najvećih stradanja pripadnika hrvatskog naroda i u kojem austrijsko malo mjesto Bleiburg te slovenski Maribor imaju posebno žalosnu ulogu.

Početak svibnja 1945. iz Zagreba je prema Austriji krenulo mnogo građanskih i vojničkih osoba, bježeći iz straha pred komunizmom i partizanima na Zapad te ostavljajući sve iza sebe. Više od sto tisuća vojnika i izbjeglica skupilo se na Bleiburškom polju, u nadi da će se predati saveznom vojnim snagama. Hrvatska je vojska prethodno položila oružje u dogovoru s britanskim vojnim snagama koje su ih, pod izgovorom da će ih prevesti u Italiju, zapravo predale partizanskim jedinicama. One su se počele povlačiti u bivše granice Kraljevine Jugoslavije, vodeći sa sobom sve njima izručene vojne i civilne zarobljenike. Započeli su tzv. marševi smrti, put na kojem su tisuće bile pobijene, a najveći je dio bio pogubljen u šumi Stražun (Tezno), dok je drugi veći dio ubijen u blizini Krapine. Križni put zarobljenika iz Bleiburga nastavio se sve do Srbije, a prema nekim procjenama nije preživjelo niti 10 posto zarobljenika.

Maribor

– najveće groblje Hrvata izvan Hrvatske

U Mariboru se znalo za zločin koji je počinila ondašnja partizanska vojska, iako o tome nema - barem javnosti poznatih - nikakvih pisanih dokumenata. Početkom devedestih godina prošlog stoljeća prva kamena obilježja na mjestu ubijenih žrtava postavili su članovi Hrvatskog kulturnog društva odmah nakon svog utemeljenja 16. 12. 1990. Obilježja je odmah odstranila policija. Tek prije nekoliko godina, prilikom gradnje autoceste, na 60 metara dužine pronađeno je više od 1.400 kostura koji su smješteni u posebnu kosturnicu na ulazu u groblje u Dobravi. Prošle je godine izvršena sondaža šireg područja na kojem su se vršila strijeljanja. Kosturi su pronađeni na svim sondiranim mjestima, a stručnjaci smatraju da je ubijeno između 15 i 18 tisuća ljudi, među kojima je bilo i žena i djece. Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru je odmah nakon svog utemeljenja počelo skupljati informacije, a posebno svedočenja očevidaca tih događaja, od kojih je neka u svojoj poznatoj knjizi Hrvatski smrtni put (MH Split 2001.) obja-

vio član i utemeljitelj našeg Društva, pok. prof. dr. Mate Šimundić, koji je te događaje u najvećoj tajnosti proučavao više od trideset godina. Iako je oko tih događaja mnogo poznato, ipak je dosta toga još uvijek neotkriveno, ali ostaje činjenica da je u Mariboru najveće groblje Hrvata izvan Hrvatske. Mi, članovi našeg Hrvatskog kulturnog društva, svijesni smo te činjenice i zato radimo na tome da se na tim prostorima postave obilježja u čast i spomen nedužnim žrtvama, kako bismo ih posjećivali s dužnim poštovanjem.

Hrvatska katolička misija i Hrvatsko kulturno društvo u spomen na poginule organiziraju svake godine u listopadu molitveni susret u Teznom, na samom kraju njihove pogibije. Sredinom svibnja svake godine to mjesto posjećuje i delegacija Hrvatskog sabora i Vlade. U sklopu obilježavanja spomendana bleiburških žrtava i žrtava Križnog puta, 17. svibnja su kod spomen-obilježja na groblju u Dobravi položeni vijenci i zapaljene svijeće. Vijence je položilo izaslanstvo Hrvatskog sabora, koje je predvodio potpredsjednik Sabora Josip Friščić, a u ime Hrvatske vlade vijenac je položilo izaslanstvo na čelu s ministrom unutarnjih poslova Berislavom Rončevićom. Nadalje, vijenac su kod spomen-obilježja u ime Veleposlanstva Republike Hrvatske iz Ljubljane i Konzulata RH iz Maribora položili počasni konzul prof. dr. sc. Šime Ivanjko te savjetnik u Veleposlanstvu Dragutin Bračun. Hrvatsku delegaciju ispred groblja Dobrava dočekao je u ime grada Maribora dogradonačelnik Andrej Verlič. Nakon polaganja vijenaca izaslanstvo je produžilo put na Bleiburško polje.

Šime Ivanjko

PRIREDBE POVODOM DANA DRŽAVNOSTI

Obavještavamo sve članove i simpatizere HKD-a da će se u organizaciji Konzulata Republike Hrvatske u Mariboru i Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru, a uz sudjelovanje KUD-a Potepuhi iz Zagreba, povodom Dana državnosti održati

KONCERT

narodnih zagorskih pjesama u utorak, 24. lipnja, u prostorijama Vinaga s početkom u 18 sati.

Zbog protokolarnih poziva broj je ulaznica ograničen, stoga vas molimo da rezervaciju potvrdite na telefonski broj Konzulata 234 66 82, odnosno broj Društva 041 355 431.

Hrvatska - domovina kravate?

U svojoj knjizi »La Grande Historie de la Cravate« (Flamarion, Paris, 1994.) Francois Chaille na sljedeći način govori o pojavi tog odjevnog simbola i njegovom kasnijem rasprostriranju:

»(...) Oko 1635. godine, nekih 6 tisuća vojnika i vitezova stiglo je u Pariz kao podrška Luju XIII de Richelieu. Među njima je bila veliki broj hrvatskih

plaćenika koji su, predvođeni banom, ostali u službi francuskog kralja.

Tradicionalna odora Hrvata pobuđivala je pažnju zbor slikovitih marama svezanih oko vrata na vrlo karakterističan način. Marame su bile od različitih materijala, od grubih koje so koristili obični vojnici, do onih od svile i finog pamuka za časnike. Taj elegantni »hrvatski stil« odmah je osvojio Francuze, koji su ostali zadivljeni novim odjevnim predmetom, potpunu nepoznatim u dotadašnjoj Europi.

Za galantne francuske časnike koji su vojevali u tridesetgodišnjem ratu, prednost hrvatske marame bila je i zavidna praktičnost. Naime, čipkasti ovratnici su morali biti bijeli i brižno uštogljeni. Rubac se nosio vezan oko vrata, te je slobodno visio,

ne zahtjevajući nikakvu dodatnu pažnju, što je u vrijeme ratovanja bilo veoma prikladno. Tim više što su rupci oko vrata, osim svoje praktičnosti, u kombinaciji s drugim ukrasima djelovali jednako elegantni kao i kruti visoki ovratnici kojih je nošenje

Kravata, lula i kućni ogrtač definiraju mušku eleganciju.
(Clark Gable)

bilo i otežano jer su ih duge i bujne kose vojnika sakrivala.

Oko 1650., za kraljevanja Luja XIV. prihvaćena je u Francuskoj, prije svega na dvoru gdje se uvijek preuzima vojnička ornamentika, modna inovacija »a la croate« izraz koji je ubrzo ušao u korijen francuske riječi »cravate«. Novi detalj ubrzo je postao moda među buržoazijom tog vremena kao simbol kulture i elegancije.

U Englesku je modni krik donio Charles II. po povratku iz izgnanstva, a deset godina kasnije novi modni detalj osvojilo je cijelu Europu, kao i većinu kolonija na američkom kontinentu (...)

Riječ croata prisutna je otada u brojnim jezicima kao korijen riječi »kravata« (u engleskom, njemačkom, francuskom, portugalskom, italijanskom, itd.). Hrvatska je domovina kravate, kao što je Francuska domovina visoke mode, Brazil kave, Švicarska sira i satova, Portugal porta

Pripremio: Josip Kelemen

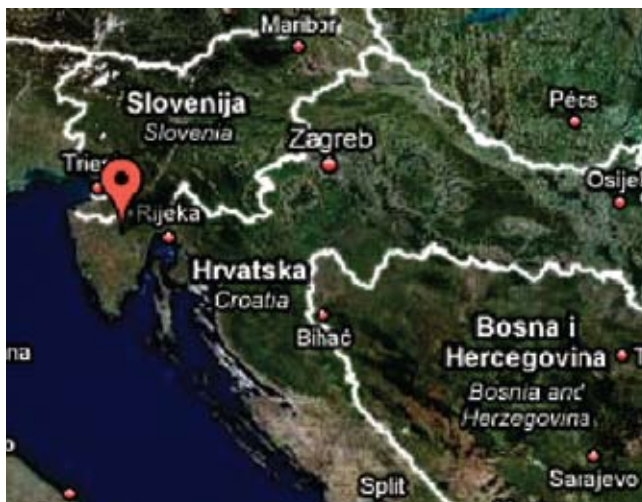
Hum - najmanji grad na svijetu

Da se u hrvatskoj Istri nalazi najmanji grad na svijetu. Prema Guinnessovoj knjizi rekorda to je gradić Hum koji se nalazi 14 kilometara od Buzeta i 20 km udaljen od Rovinja, a još se i danas diči titulom najmanjeg grada na svijetu. Popisom stanovništava godine 2001. utvrđeno je da u Humu živi samo 17 stanovnika. Oni još i danas biraju »župana na leto dan« po starim običajima (urezivanjem glasova na drveni štap »rabaš«). Unutar gradskih bedema nalaze se dvije crkve i dvije ulice. Crkva sv. Jeronima je iz 12. stoljeća, a župna crkva (Marijinog Uznesenja) sagrađena je 1802. godine.

Hum je poznat po natpisima na glagoljici, gastronomskoj ponudi i ljekovitoj rakiji »biski« koju pripremaju od imele. O postanku Huma postoje i legende (da su ga sagrađili divovi), a u blizini se

nalazi i Aleja glagoljaša. Više podataka o Humu možete naći na internetnim stranicama.

Zlatan Turčin

Susret s utemeljiteljima HKDM

U želji da se što bolje upozna s članovima HKDM-a, predsjednik Josip Kelemen upriličio je susret s najstarijim članovima, tj. utemeljiteljima Društva. Pozivu su se odazvali Milan Vlašić, prvi tajnik Društva u razdoblju od 1990. do 1995., Marijan Maček i Gojko Turudić, dok su preostali tadašnji članovi: dr. Miro Bračić, dr. Krunoslav Šalinović, dr. Ratimir Šalinović, dr. Miroslav Bosiljevac, Ivića Jurić i Tihomir Batarek izostali zbog poslovnih obaveza.

U prijatnom su se druženju utemeljitelji s nostalgijom prisjetili godine osnivanja, naglasivši kako je glavni cilj osnivanja Društva bio okupljanje Hrvata na području Maribora i okolice. Budući da je Hrvatska u to doba bila u Domovinskome ratu, glavna se aktivnost Društva svodila na prikupljanje humanitarne pomoći. Zajedničkom akcijom i svesrdnim zalaganjem velikog broja članova sakupljene su velike količine odjeće, obuće, sanitarnog,

građevinskog i drugog materijala te znatna novčana sredstva koja su u nekoliko navrata bila odasлана kao pomoć Hrvatskoj u ratu. Susret je završen zajedničkom konstatacijom kako je paralelno starenju članova došlo do osipanja članstva, koje se u dovoljnoj mjeri ne dopunjava mlađim članovima.

Hrvatice su izlagale fotografije u Mariboru

Fotoklubovi Maribor i Zagreb već dugo dobro i uspješno surađuju. Tako su u ožujku ove godine organizirali izložbu fotografija pod naslovom »Dame fotografiraju«, koje su snimile članice fotokluba Zagreb. To je bila 23. izložba članica zagrebačkog fotokluba.

Na otvaranju je bilo mnoštvo ljubitelja fotografije i članova klubova. Najprije je nekoliko riječ rekao predsjednik mariborskog kluba Branimir Ritonja, a zatim je uslijedio govor predsjednika fotokluba Zagreb Vinka Šebreka, koji je tom prilikom istaknuo dobro sudjelovanje i prijateljske odnose te podijelio priznanja zaslužnim članovima FK Maribor, koji su mnogo pridonijeli međusobnoj suradnji. Zbog obaveza koje su nastupile u posljednjem

trenutku, umjesto veleposlanika RH u Sloveniji izložbu je otvorio mr. sc. Mario Kezić, kulturni ataše u Veleposlanstvu RH u Ljubljani. Otvaranju se pridružio i podžupan Maribora Andrej Verlič. Oba su govornika istaknula tradicionalno dobre susjedske odnose, posebno u kulturi, bez obzira na trenutačno stanje u politici. Misao vodilja bila je kako moramo razvijati dobre odnose na svim područjima sudjelovanja. Nakon otvorenja prisutni su razgledali lijepu izložbu, a zatim nastavili druženje uz prijateljski razgovor.

Tekst i fotografije: Zlatan Turčin

Na slici: Andrej Verlič, Mario Kezić, Branimir Ritonja (MB), Vinko Šebrek (ZG)

Torta Frankopan

Torta Frankopan ime je dobila po kneževima Frankopanima, koji su tijekom srednjeg vijeka vladali većim dijelom Hrvatskog primorja. Recept ove barokne torte prvi je put objavljen 1686. godine u jednoj od prvih srednjoeuropskih kuharica kneginje Eleonore Marie Rosalie von Eggenberg. U izradi torte koriste se lješnjaci, grožđice, cimet i muškatni oraščić. Ta torta nije lako kvarljiva, pa se pripremala kad se nekome išlo u posjet u udaljenije krajeve. Danas se ta torta poslužuje u Crikvenici.

Slično pripremljenom slasticom možda su se sladila i liburnska plemena koja su tu živjela 2000 godina prije Krista. Potom i grčki putnici namjernici, a od 1. stoljeća i stari Rimljani. Oni su se dugo zadržali u crikveničkom kraju, pa su nedaleko od današnjeg gradskog središta i uz magistralnu cestu sagradili vojne postaje i naselje Ad turres s tvornicom keramike. Nimalo slučajno - jer je u blizini pronađena glina, a nadohvat ruke bila im je i voda iz rječice Dubrovčice. Budući da se

u obližnjoj uvali ulijeva u more, imali su i prirodnu luku za brodovlje. Potom je nekoliko stoljeća crikvenički kraj bio dio imanja plemićke obitelji Frankopan, koja je utvrde i crkve gradila uz naselje na obližnjem brdašcu Kotor.

Precima Crikveničana ipak nije bilo suđeno da žive daleko od mora, pa su se nakon požara 1776. preselili uz obalu. Točnije, nadomak pavlinskog samostana i crkve Uznesenja Djevice Marije iz 1412. godine. Višekatnica bijelog pročelja nalik na kulu nekad je bila pavlinski samostan i rasadnik novih znanja te duhovne kulture. U njemu se školovao i poznati minijaturist Juraj Julije Klović. No, ta je tradicija prekinuta dekretom austrijskog cara Josipa II. 1786., pa je zdanje preuređeno u konačište i gostionicu.

Kult Zrinskih i Frankopana kao mučenika za slobodu Hrvatske uglavnom je počeo od Ante Starčevića koji je godine 1866. rekao: Načelnici, Zrinski i Frankopan podavljani su, a sav njihov greh biaše, da biahu bogati i da ljubljahu svoju domovinu i njezinu slobodu...

Pripremio: Davor Zdunić

Recept

Sastojci:

1 pakiranje lisnatog tijesta

Za biskvit:

4 jaja

4 žlice šećera

4 žlice brašna

½ žličice praška za pecivo

Za kremu:

5 žumanjaka

150 g šećera u prahu

2 Vanilin šećera

300 g maslaca

15 dag sjeckanih ljesnjaka

cimet

muškatni oraščić

10 dag grožđica

0.3 dl maraskina

1 žličica naribane limunove korice

Odvojite žumanjke od bjelanjaka. Od bjelanjaka istucite čvrsti snijeg, a žumanjke pjenasto izmiješajte sa šećerom. Nakon toga žumanjcima naizmjenice dodavajte brašno koje ste prethodno pomiješali s praškom za pecivo i lagano umiješajte snijeg od bjelanjaka.

Biskvitnu smjesu izlijte u okrugli kalup koji ste prethodno obložili papirom za pečenje promjera 24 cm. Peci-

te u pećnici zagrijanoj na 180°C 25-30 minuta. Biskvit ohladite i razrežite tako da dobijete dvije biskvitne kore. Lisnato tijesto izrežite tako da mu je promjer 24 cm.

Za kremu žumanjke pomiješajte sa šećerom u prahu, vanilin šećerom i kuhajte na pari oko 20 minuta, tj. dok ne dobijete gustu kremastu strukturu. Kremu ohladite, pa dodajte lješnjake, grožđice i ostale začine, a zatim umiješajte maslac i naribanu limunovu koricu. Biskvitnu koru premažite dijelom pripremljene kreme, a na to stavite pripremljenu koru lisnatog tijesta. Premažite je kremom i na nju stavite drugu polovinu biskvita. Preostalom kremom premažite tortu, po želji ju ukasite i ohladite. Prije umješavanja kuhanu kremu malo ohladite, a maslac pripremite pjenasto.

Pripremio: Davor Zdunić

IMAM JEDNU DUŠU

/Ante Jakšić/

Imam jednu dušu što me mnogo voli
i koja me stalno brižnom mišlju prati,
imam jednu dušu što se za me moli,
to je moja mati.

Ja ne znam za ljubav iskreniju, jaču,
nit za riječi što su toplije no njene,
ja znam da bi mnogo, vrlo mnogo dala,
samo da joj dijete na kriv put ne skrene.

Kad napuste svi me što mi vjerni bjehu
usamljeno srce presjetno zaboli,
onda ona dođe i uz mene sjedne,
i ja vidim da me još jedino ona,
ona vjerno voli.

Zato moju dušu kad napuste ljudi,
i kad tako dođe iznenada tama,
ne prevlada očaj, jer osjeća stalno,
da je netko uz nju i da nije sama.

Imam jednu dušu što me mnogo voli,
i koja me stalno brižnom mišlju prati.
Imam jednu dušu što se za me moli,
a ta duša draga, to je moja mati.

MAJKA

Ko čelik je čvrsta kad se za nas bori,
A sitna ko zrno kad se o njoj zbori.
Ko dašak je nježna kad rukom nas gladi,
A kamen kremenac kad cio dan radi.
Ko krušac je meka kad voli i prašta,
A živi je vrutak kad priče nam mašta.
Ko melem je blaga kad rane nam vida,
Ko sunčana zraka kad brige nam skida.
Ko breza treperi kad gleda nas sjetne,
A klikče ko ševa kad nas vidi sretne.
Ko sjena je tiha kad trpi i pati-
Trpjeti i šutjeti tko može neg mati !

Zlata Kolarić-Kišur

MAJČINE RUKE

Pala je noć.
Na prozoru sjedi mjesec.
Iz torbe vire mu bajke.
Netko me pokriva.
Je li to mjesečina
Ili ruke moje majke?

Tin Kolumbić

DJEČJI SNOVI

Pala je noć.
Kuća se na kuću
Naslonila.

Mjesečina ušla u zvonik
I tiho pozvonila.

Blistave zvijezda
Na zemlju prosule
Zlatne zvuke.

Drveće k nebu
Pružilo ruke.

Drhte sjene
Uz kuće prislonjene.
Šute i žmire.

Dječji snovi
Kroz prozore vire.

Tin Kolumbić

Ivana Jurič

Iva Jajčević

Stran pripravlila: Dubravka Jajčević

AKTUALNE INFORMACIJE

- Sukladno našem statutu, predsjednik HKDM-a Josip Kelemen sastao se s Hrvatima u Slovenskoj Bistrici i Ptuju, kako bi zajednički razmotrili pitanje formiranja podružnice Hrvatskog kulturnog društva na tom području. S obzirom na postojeći interes za osnivanjem novih podružnica, u kojima bi se članovi okupljali i djelovali u raznim aktivnostima, dogovoreno je da se do sljedećeg skupa izradi popis zainteresiranih kandidata.
- U iščekivanju pozitivnih odgovora, poslani su i prijedlozi za proširenje, povezivanje te suradnju s ostalim hrvatskim

društvima u susjednim državama, i to u austrijskom Gradišću, mađarskoj Nagykanizsi te u talijanskim Udinama.

- Obavještavamo sve ljubitelje šaha da je svaki utorak od 19 sati do 21 sati u uredu Društva (Partizanska cesta 12, III. kat) organizirano igranje šaha pod vodstvom Žige Dukaviča. Buduć i da je u to vrijeme omogućeno odvijanje svih ostalih aktivnosti u vezi s Društvom, dobrodošao je i dolazak vaših partnera.

Hrvatska dopunska škola u Sloveniji

HRVATSKI LJETNI KAMP

Hrvatska matica iseljenika, podružnica Rijeka, organizira osmodnevni ljetni kamp na Cresu, koji će se održavati od 28.06. do 06.07.2008. Kamp je namijenjen djeci u dobi od 8 do 16 godina. Programi su prilagođeni jezičnoj kompetenciji polaznika, a odvijaju se u radionicama. Cilj je da mladi u dinamičnoj interakciji različitih sadržaja stječu nova saznanja, usvajaju određene vještine te proširuju svoje znanje hrvatskog jezika i kulture. Učenici borave u lijepo uređenom đlačkom domu uz samo more. Ovogodišnji program predviđa rad u plesnoj, scensko-likovnoj, glazbenoj i novinarskoj radionici.

Polaznici vrlo dobro prihvaćaju takav način rada jer ga odlikuje živost, raznolikost i kreativnost. Nakon zanimljivog ali i ozbiljnijeg rada u jutarnjim satima, poslijepodne se odlazi na kupanje, a more je izvrsno mjesto za sportsko-zabavne aktivnosti. Završnoj svečanosti prisustvuju djeca s otoka Cresa te drugi uzvanici, a polaznici izvedu program koji su pripremili za vrijeme boravka u kampu.

Cijena osmodnevnog boravka u kampu iznosi 200,00 EUR. Za sve dodatne informacije obratite se učiteljici Hrvatske dopunske škole u Sloveniji, gđi Koraljki Čeh.

Mala škola hrvatskoga jezika i kulture

Veselite se i ljetujte s nama u Novom Vinodolskom 21. srpnja – 1. kolovoza

Hrvatska matica iseljenika već šestnaestu godinu organizira Malu školu hrvatskoga jezika i kulture u Novom Vinodolskom, primorskom ljetovalištu bogate kulturne prošlosti. Temeljni je cilj ovoga ljetovanja da djeca, koja žive izvan Hrvatske, u zajedništvu s djecom iz različitih mjesta u Hrvatskoj unaprijede svoje znanje hrvatskoga jezika te upoznaju kulturnu i prirodnu baštinu kraja u kojem borave.

Program škole ostvaruju se putem raznih kreativnih igraonica-radionica (jezična, kulturološka, novinarska, lutkarska, dramska) te niza sportskih, rekreativnih i zabavnih sadržaja. I još puno, puno veselja i radosnih trenutaka u zdravom, brezbriznom i sigurnom okolišu pod nadzorom iskusnih i pouzdanih učitelja te voditelja.

Ovogodišnji je program namijenjen djeci 9 – 14 godina.

Za sve detaljnije upute i informacije javite se:

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Odjel za školstvo, znanost i šport

Lada Kanajet-Šimić

Trg S. Radića 3, 1000 Zagreb, Hrvatska, tel. 385 1 61 15 116

e-mail: lada@matishr

PIKNIK ZA DAN DRŽAVNOSTI

SUSRET HKD-a MARIBOR I HKDP-a LENDA

Na sjednici Izvršnog odbora Društva održanoj dana 13. svibnja 2008. prihvaćen je poziv Hrvatskog kulturnog društva Pomurje iz Lendave na zajedničko druženje u Lendavi. Piknik će u okviru organiziranog zabavno-sportskog programa biti održan **21. lipnja s početkom u 14 sati**.

Svi zainteresirani mogu se prijaviti do 10.6.2008 na telefon Društva 041 355 431. U cijenu je uključen prijevoz autobusom, ručak i glazba, a iznosi 20 Eur po osobi.

NAGRADNA IGRA

povodom Dana državnosti Republike Hrvatske

Nagradno pitanje:

TKO JE BIO ZADNJI HRVATSKI KRALJ HRVATSKE KRVI?

Nagradna igra vrijedi za mlađe članove Društva starosti do 25 godina, s plaćenom članarinom za 2008. godinu.

Pismene odgovore šaljite zaključno do 25.06.2008 s naznakom NAGRADNA IGRA na adresu:

Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru, Partizanska cesta 12, Maribor.

NAGRADA: 10–dnevno korištenje apartmana za dvije osobe na moru u kolovožu.

Javno otvaranje odgovora i izvlačenje sretnog dobitnika bit će u ponedjeljak, 30.06.2008, u prostorijama društva isključivo uz obaveznu prisutnost kandidata. Kandidati koji neće biti prisutni na otvaranju odgovora, neće ući u igru za nagradu.

ČLANARINA

Kako bi izdaci za članarinu bili što prihvatljiviji za članove te u želji da pridobijemo što brojnije članstvo, izvršni je odbor društva odlučio da će članarina za 2008. godinu biti slijedeća:

- za prvog člana u obitelji 15 EUR
- za sve ostale članove iste obitelji 1 EUR
- za učenike i studente 1 EUR
- za pravne osobe 30 EUR

Članarinu možete uplatiti na račun društva broj: 10100-0044564123 ili pak uplatite na sjedištu društva svaki radni utorak od 18.00 do 20.00.

NOVI ČLANOVI

Pristupnu izjavu za društvo zainteresirani mogu dobiti i ispuniti na sjedištu društva, svaki radni utorak od 18.00 do 20.00, ili je pak izrežite iz Glasila, a po potrebi je možete i kopirati. Izjavu ispunite, predajte osobno ili pošaljete poštom na sjedište društva. Svaki novi član primit će pristupnicu u društvo.

STARI ČLANOVI

Svaki stari član koji je već u evidenciji društva, s uplatom članarine obnavlja članstvo u društvu.

Za sve nejasnoće u vezi s pristupom u društvo ili uplatom članarine možete nazvati na tel. 041-355-431

PRISTUPNA IZJAVA ZA ČLANSTVO U HRVATSKOM KULTURNOM DRUŠTVU U MARIBORU

Ime i prezime

PODACI O ROĐENJU

rođen(a) država, općina

ulica, selo, kućni broj....., pošta....., broj pošte.....

narodnost državljanstvo

STALNO PREBIVALIŠTE

državaopćina ulica, selo

kućni broj pošta broj pošte

telefon e-mail

zanimanje..... zaposlen

Izjavljujem, da dobrovoljno pristupam u Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru i da sam upoznat sa ciljevima, pravima i dužnostima člana u društvu.

Mjesto i datum Potpis

Podaci koje je kandidat iznio u pristupnoj izjavi, koristit će se samo u društvu za kontakte sa članom, za evidenciju i statistiku društva.

Uzorak članske iskaznice

